

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ TEMEL İSLAM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ OSMANLI HUKUK TARİHİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	-
		Revizyon No:	0
		Sayfa:	1/8

Ders Kodu	Ders Adı	Zorunlu (Z) /Seçmeli (S)	Yıl	Yarı Yıl	Anabilim Dalı
SEC478	Osmanlı Hukuk Tarihi	S	4	8	Fıkıh
Haftalık Ders Saati, Kredi, AKTS		Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
		2	0	2	2

GENEL BİLGİLER

Dersin Amacı

Osmanlı İmparatorluğu idaresindeki hukuki yapıyı ve anlayışı öğretmektir.

Dersin İçeriği

Osmanlı İmparatorluğu süresince yürürlükte olan kanunlar, Şer'i Hukuk, Örfi Hukuk, Mahkeme, Kanunname, Yargılama konularıdır.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

DERS KİTABI

İnalçık Halil. *Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfi-Sultânî Hukuk ve Fatih'in Kanunları*”, Ankara Ün. Sosyal Bil. Fak. Dergisi, XIII, Ankara 1958

İLAVE KAYNAKLAR

- Atar Fahrettin. *İslam Adliye Teşkilatı Ortaya Çıkışı ve İşleyişi*, DİB Yayınları, Ankara 2020.

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ TEMEL İSLAM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ OSMANLI HUKUK TARİHİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	-
		Revizyon No:	0
		Sayfa:	2/8

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Konu anlatımı, örnekleme yaparak konuyu pekiştirme.

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Derse hazırlıklı gelmesi önerilir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı / Yardımcıları

Doç. Dr. Taha Yılmaz

Dersin Verilişi

Uzaktan Eğitim(Online)

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ TEMEL İSLAM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ OSMANLI HUKUK TARİHİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	-
		Revizyon No:	0
		Sayfa:	3/8

Hafta	Konu
1. Hafta	Osmanlı Hukuk Tarihi temel kavramlar, Askeri Kaza.
2. Hafta	Osmanlı Hukukuna göre devlet kavramı
3. Hafta	Osmanlı Hukukunda devletin fonksiyonları
4. Hafta	Osmanlı adliye teşkilatı
5. Hafta	Osmanlı adliye teşkilatının tarihçesi
6. Hafta	Mezalim konusu
7. Hafta	Hisbe konusu
Ara Sınav	
8. Hafta	Şurta Konusu
9. Hafta	Askeri Kaza konusu
10. Hafta	Osmanlı devletinin İslam Hukukunu uygulayış özellikleri
11. Hafta	Mecelle-i Ahkam-ı Adliye
12. Hafta	Hukuku-u aile kararnamesi
13. Hafta	Mecelle borçlar hukuku konuları
14. Hafta	Osmanlı toprak düzeni tımar sistemi
Final Sınavı + Bütünleme Sınavı	

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ TEMEL İSLAM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ OSMANLI HUKUK TARİHİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	-
		Revizyon No:	0
		Sayfa:	4/8

DEĞERLENDİRME		
Etkinlik	Adet	Ağırlık (%)
Vize	1	40
Final	1	60
Diğer (Ödev, Sunum, Sözlü, Derse Katılım, Grup Çalışması, vb.)		
Toplam		%100

ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ)	
ÖÇ 1	Osmanlı hukuk tarihini, şer'i hukuku, örfi hukuku, kanunnameleri ve yargılama usûlünün tanımlarını öğrenir.
ÖÇ 2	Şer'i hukuku öğrenir. Bu konuda düşünce ortaya koyar.
ÖÇ 3	Örfi hukuku öğrenir. Örfi hukukun şer'i hukuktan ayrı olduğunu ortaya koyar.
ÖÇ 4	Kanunnamelerin ne olduğunu öğrenir.
ÖÇ 5	Yargılama usûlünü ana hatlarıyla öğrenir. Bu konuda bazı analizleri yapabilir.

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ TEMEL İSLAM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ OSMANLI HUKUK TARİHİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	-
		Revizyon No:	0
		Sayfa:	5/8

ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ) – PROGRAM ÖĞRENME ÇIKTILARI (PÖÇ) İLİŞKİSİ

	PÖÇ 1	PÖÇ 2	PÖÇ 3	PÖÇ 4	PÖÇ 5	PÖÇ 6	PÖÇ 7	PÖÇ 8	PÖÇ 9	PÖÇ 10	PÖÇ 11	PÖÇ 12	PÖÇ 13	PÖÇ 14	PÖÇ 15	
ÖÇ 1	5	3	3	4	5	4	4	3	1	2	5	5	5	4	5	
ÖÇ 2	5	3	3	4	5	4	4	3	1	2	5	5	5	4	5	
ÖÇ 3	5	3	3	4	5	4	4	3	1	2	5	5	5	4	5	
ÖÇ 4	5	3	3	4	5	4	4	3	1	2	5	5	5	4	5	
ÖÇ 5	5	3	3	4	5	4	4	3	1	2	5	5	5	4	5	
ÖÇ 6	5	3	3	4	5	4	4	3	1	2	5	5	5	4	5	
ÖÇ 7	5	3	3	4	5	4	4	3	1	2	5	5	5	4	5	
0 - Katkı Yok		1 - ÇokDüşükDüzeydeKatkı			2 - DüşükDüzeydeKatkı			3 - Orta DüzeydeKatkı			4 - Yüksek DüzeydeKatkı			5 - Çok Yüksek DüzeydeKatkı		

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ TEMEL İSLAM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ OSMANLI HUKUK TARİHİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	-
		Revizyon No:	0
		Sayfa:	6/8

DERS-PROGRAM EĞİTİM AMACI (PEA) İLİŞKİSİ

Osmanlı Hukukuna dair temel kavramların öğrenilmesi.	Evet X Hayır ☐
Devletin anlamını ve kapsamını kavramak	Evet X Hayır ☐
Osmanlı Hukukuna göre devletin temel fonksiyonlarının ne olduğunu kavramak	Evet X Hayır ☐
Osmanlı Devleti'nde bulunan adliye teşkilatının fonksiyonlarını kavramak	Evet X Hayır ☐
Osmanlı tarihinde adliye teşkilatının ilerleyiş sürecini kavramak	Evet X Hayır ☐
Osmanlı Tarihinde daha ziyade normal mahkemelerde halledilemeyen olağanüstü davalara bakan mahkemeler üstü bir mahkeme olan mezalim mahkemelerini tanımak	Evet X Hayır ☐
Osmanlı devletinde kamu düzenini korumak için devlet tarafından kurulan bir denetleme teşkilatı olan hisbe teşkilatını tanımak	Evet X Hayır ☐
Osmanlı polis teşkilatı olan şurtayı tanımak	Evet X Hayır ☐
Osmanlı devletinde askeri yargılama konusunu kavramak	Evet X Hayır ☐
İslam Hukukunun Osmanlı devletinde uygulanışını değerlendirebilmek	Evet X Hayır ☐
Osmanlı medeni kanununu tanımak	Evet X Hayır ☐
Osmanlı aile hukukunu anlamak	Evet X Hayır ☐
Osmanlı devletinde borçlar hukuku konularını kavramak	Evet X Hayır ☐
Osmanlı devletinde uygulanan toprak düzenini bilir.	Evet X Hayır ☐

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ TEMEL İSLAM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ OSMANLI HUKUK TARİHİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	-
		Revizyon No:	0
		Sayfa:	7/8

DERS-PROGRAM ÖĞRENİM ÇIKTISI (PÖÇ) İLİŞKİSİ

P.Ç.1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.	Evet X Hayır ☐
P.Ç.2. Alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir	Evet X Hayır ☐
P.Ç.3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.	Evet X Hayır ☐
P.Ç.4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.	Evet X Hayır ☐
P.Ç.5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.	Evet X Hayır ☐
P.Ç.6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.	Evet X Hayır ☐
P.Ç.7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.	Evet X Hayır ☐
P.Ç.8. Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojiadaki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.	Evet X Hayır ☐
P.Ç.9. Bireysel inisiyatif alarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.	Evet X Hayır ☐
P.Ç.10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.	Evet X Hayır ☐
P.Ç.11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.	Evet X Hayır ☐
P.Ç.12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.	Evet X Hayır ☐
P.Ç.13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.	Evet X Hayır ☐
P.Ç.14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.	Evet X Hayır ☐

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ TEMEL İSLAM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ OSMANLI HUKUK TARİHİ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	-
		Revizyon No:	0
		Sayfa:	8/8

DERS-PROGRAMA ÖZGÜ ÖLÇÜT (PÖÖ) İLİŞKİSİ

PÖÖ.1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	Evet X Hayır ☐
PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	Evet X Hayır ☐
PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	Evet X Hayır ☐
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	Evet X Hayır ☐
PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	Evet X Hayır ☐
PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	Evet X Hayır ☐
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	Evet X Hayır ☐
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	Evet X Hayır ☐
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	Evet X Hayır ☐
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	Evet X Hayır ☐
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	Evet X Hayır ☐
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	Evet X Hayır ☐
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	Evet X Hayır ☐
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	Evet X Hayır ☐